

چرا مژده‌های گازی اردوغان پایان ندارد؟

رجب طیب اردوغان رهبر حزب عدالت و توسعه و رئیس جمهور ترکیه، باز هم درباره کشف میادین جدید گاز صحبت کرد و آن را همچون یک مژده بزرگ ملی، به خورد رسانه ها و افکار عمومی ترکیه داد.

به گزارش آران نیوز، ظاهراً انتها و پایانی برای مژده های حماسی رئیس جمهور ترکیه در مورد کشف منابع جدید انرژی وجود ندارد و باز هم می خواهد مردم ترکیه را از یافتن میادین جدید گازی، خوشحال کند!

رجب طیب اردوغان رهبر حزب عدالت و توسعه و رئیس جمهور ترکیه، باز هم درباره کشف میادین جدید گاز صحبت کرد و آن را همچون یک مژده بزرگ ملی، به خورد رسانه ها و افکار عمومی ترکیه داد. همین یک هفته پیش بود که اردوغان در اقدامی مشابه، اعلام کرده بود که در دو استان ترکیه، میادین نفتی جدیدی کشف شده است. نکته جالب اینجاست که در مورد تمام این اکتشافات، اعداد و ارقامی در مورد میزان ذخیره نفت و گاز و ارزش دلاری آن ذکر می شود که اساساً مشخص نیست تا چه اندازه منطبق بر واقعیت است. خلاصه این که در شرایطی که تنها ۵ ماه به انتخابات سراسری ترکیه مانده، اردوغان هر روز مژده جدیدی در مورد کشف منابع نفت و گاز اعلام می کند.

مژده: هزار میلیارد دلار گاز داریم!

ده ها روزنامه تحت امر اتاق فکر حزب عدالت و توسعه، صبح امروز عکس و تیتیر نخست خود را به مژده گازی اردوغان اختصاص دادند و هر کدام از آنان تلاش کردند تا با واژگان و عباراتی حماسی و اغراق آمیز، کشف منابع و میادین جدید گازی را به گونه ای بیان کنند که گویی در سایه رهبر بزرگی به نام اردوغان، وابستگی ترکیه به منابع خارجی و وارداتی انرژی پایان یافته و از فردا در این کشور همه چیز گلستان خواهد شد!

روزنامه دیرپیش پستا از روزنامه های حامی حزب حاکم ترکیه با تیتیر اغراق آمیز «مژده تامین نیازهای گازی ۴۴ سال آتی»، از قول اردوغان اعلام کرده که ارزش گاز طبیعی که در دریای سیاه کشف شده، با بهای امروز در بازارهای بین المللی، بالغ بر یک تریلیون دلار است! البته در ادامه گزارش، به این اشاره خواهیم کرد که چرا این شیوه قیمت گذاری و اعلام میزان ذخیره گازی غیرمنطقی است و چه چالش و خلل فنی مهمی در این سخنان وجود دارد.

روزنامه تقویم از دیگر روزنامه هایی که همواره به مثابه یک تریبون حزبی عمل کرده، با تیتیر «مژده هزار میلیارد دلاری» مدعی شده که ارزش کل ذخایر گازی کشف شده در دریای سیاه به یک هزار میلیارد دلار رسیده و همه اینها به خاطر رهبری تاریخی و بی نظیر اردوغان است. روزنامه ملی گرای ترکیه نیز که دارای گرایش های راست افراطی است با تیتیر «یک هزار میلیارد دلار»، از قول پروفیسور ایلبور اورتالیلی مورخ ملی گرای ترک، چنین نوشته که حالا ترکیه به عنوان یک کشور بسیار قدرتمند، تبدیل به کشوری شده که تمام ضعف ها و نواقص ترکیه قدیم را جبران کرده و از هر نظر شایان تحسین و الگو برداری است. همچنین روزنامه های ینی شفق، حریت، ملیت، ترکیه، آکشام و چندین روزنامه دیگر، همگی به دنبال تیتیر ۱ هزار میلیارد دلاری رفتند! اما روزنامه های مستقل و منتقد دولت، همچون جمهوریت، سوزجو، قرار، ملی گازته، ینی چاغ، ینی آسیا و کورکوسوز، با خونسردی و بی اعتنائی از کنار این موضوع گذشتند و بدان اشاره نکردند. در روزی که روزنامه های تحت امر حزب حاکم ترکیه همگی از قول اردوغان، وعده ۱ هزار میلیارد دلاری دادند، روزنامه ملی گازته ارگان رسانه ای حزب اسلامگرای سعادت (شاگردان مرحوم اربکان)، با تیتیر و عکسی متفاوت و معنی دار، توجه مردم را به سوی واقعیت دردناک فقر و تنگدستی جلب کرد و چنین تیتیری زد: «نان بیات هایی که طعمه ماهی بود، حالا بر سر سفره خانواده ها می روند».

این روزنامه از قول یکی از قدیمی ترین نانوهای ترکیه نوشته است: «۳۰ سال تمام است کار من نانوائی و فروش نان است. هر چه نان بیات در دست و بالمان بود، طعمه ماهی می شد. یا برای ماهیگیری یا به عنوان لطف مردم به ماهی های دریا. اما حالا، مردم سراغ همان نان های بیات را از ما می گیرند و با قیمتی کمتر از نان عادی، می خرند و برای مصرف خانواده به خانه می برند. چنین چیزی هیچوقت سابقه نداشته است».

یک من ماست چقدر کره دارد؟ هزار میلیارد دلار؟

رجب طیب اردوغان رئیس جمهور ترکیه روز گذشته در آخرین نشست هیات دولت در سال ۲۰۲۲ میلادی حضور یافت. او پس از نشست کابینه در بش تپه آنکارا طی سخنانی اعلام کرد: «به مردم

مژده می دهم و اعلام می کنم که کشتی حفاری سلطان فاتح ترکیه، ذخایر گاز طبیعی با حجم ۵۸ میلیارد متر مکعب را در عمق ۳ هزار و ۲۳ متری زیر دریا کشف کرده است. ذخایر گاز طبیعی ما در دریای سیاه با اکتشاف جدید در چای جوما، در حدود ۱۷۰ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در مجموع به ۷۱۰ میلیارد متر مکعب رسیده است».

اردوغان با اشاره به بحران انرژی در جهان گفت: «اکتشاف جدید ما دریچه ای را برای اکتشافات مشابه در دیگر میدان های گازی مجاور منطقه باز خواهد کرد. حفاری های جدید را فوراً آغاز خواهیم کرد. ارزش گاز طبیعی که در دریای سیاه کشف کرده اند، با بهای امروز در بازارهای بین المللی، بالغ بر یک تریلیون دلار است. ما مصمم هستیم که ترکیه به عنوان مرکز انرژی حوزه های خزر، مدیترانه و خاورمیانه شناخته شود. هدف نهایی ما پایان وابستگی کشورمان به نفت و گاز وارداتی در کوتاه ترین زمان ممکن و اعلام خودکفایی ترکیه در زمینه تامین انرژی است».

در سخنان شعاری اردوغان در مورد منابع گاز دریای سیاه، چند چالش عمده وجود دارد: الف) اردوغان و تیم او در وزارت انرژی و منابع طبیعی ترکیه، بدون کوچکترین اشاره به یکی از مهمترین مباحث دنیای انرژی یعنی هزینه های استخراج، صرفاً به اکتشاف میادین و منابع جدید اشاره می کنند. این در حالی است که موضوعات هزینه استخراج، موضوعی بسیار مهم و حیاتی است و چه بسا در بسیاری از میادین نفتی و گازی جهان، هزینه استخراج آن قدر بالا، غیرمنطقی و غیرقابل تحمل است که یک دولت یا یک شرکت، عبور آرام از کنار یک میدان انرژی را به مراتب از استخراج آن، مقرون به صرفه تر می داند.

ب) اردوغان و حزب عدالت توسعه حاضر نیستند به این موضوع بپردازند که چرا اعلام مژده های مکرر مربوط به کشف نفت و گاز و انتقال سوخت به نیروگاه هسته ای آک کویوی مرسین را درست به زمان انتخابات موکول کرده اند.

ج) با توجه به آن که کل روند و پروسه اکتشاف گاز و نفت در ترکیه توسط تیم های تحقیقاتی و مهندسی دولتی صورت گرفته، هیچ راهی برای راستی آزمایی در مورد اعلام ظرفیت منابع مزبور وجود ندارد.

د) اردوغان به شکلی زیرکانه در ماجرای اعلام ارزش دلاری ذخایر گازی دریای سیاه، صرفاً قیمت دلاری ظرفیت مزبور را اعلام می کند. ولی این رقم کلان دلاری، ۳ چالش مهم دارد: اول این که مشخص نیست در این مدت زمان اندک، رقم اعلام شده در مورد میزان مخزن تا چه اندازه صحت دارد. دوم این که به هزینه استخراج اشاره نمی شود. سوم این که تقریباً در هیچ کدام از میادین نفتی و گازی، کل ذخایر قابل استخراج نیست. میزان راندمان استخراج از یک چاه، به عوامل بسیاری ربط دارد و گاهی میزان فشار به جایی می رسد که حتی با تزریق گاز، ادامه استخراج، سود و صرفه ندارد.

ه) اعلام ارقام میلیونی و میلیاردی مربوط به امکان استخراج گاز از میادین دریای سیاه، در ظاهر امر، بسیار جذاب و فریبنده است. اما با یک تحقیق سطحی و آسان، می توان به این واقعیت پی برد که کل منابع گازی ادعا شده توسط تیم اردوغان، حتی در صورت صحت و سقم کامل، نه در مقایسه با غول های گازی بزرگی همچون روسیه، ایران، قطر و ترکمنستان، بلکه در مقایسه با قدرت دست چندی همچون جمهوری آذربایجان، ناچیز است و نمی تواند منجر به خودکفایی ترکیه در حوزه تامین انرژی شود.

در پایان باید گفت، هدف گذاری ترکیه برای رساندن مقدار صادرات به سیصد میلیارد دلار در سال، موضوع مهمی است که نیازمند افزایش میزان واردات گاز و نفت است و از آنجایی که در تولیدات و صادرات ترکیه، عملاً چیزی به نام ارزش افزوده بالا و صنایع هایتک وجود ندارد، راهی برای کاهش واردات نفت و گاز وجود ندارد و در همین حال، میادین کشف شده گاز در دریای سیاه و نفت در شرناخ، آدانا و آدیامان، بسیار ناچیزتر از آن است که بتواند راه را برای خودکفایی ترکیه در تامین انرژی هموار کند. در نتیجه می توان چنین گفت که نگرش اردوغان و حزب عدالت و توسعه به موضوع انرژی و طرح شعارهای حماسی و جذاب، انگیزه انتخاباتی و حزبی دارد و نسبت منطقی و روشنی با واقعیت های عینی ندارد.